

Х.НУРМАТОВ , Н.НОРХЎЦАЕВ

МУСИҚИ

**Китоби дарсӣ барои донишомӯзони синфҳои
2-юми мактабҳои таълими миёнаи умумӣ**

Нашри 12-уми такмилёфта

*Вазорати таълими халқи Республикаи Ўзбекистон
ба нашр тавсия намудааст*

Хонаи эҷодии таъбу нашри ба номи Фафур Фулом
Тошканд – 2018

УЎК 372.878(075)
КБК 85.31 я 71
Н 94

М у қ а р р и з о н:

1. Гулчехра Уалиева – омўзгори калони кафедраи «Фанҳои амалӣ ва методикаи таълими берун аз мактабӣ» –и ДТИАТТХШТ назди ДДОТ ба номи Низомӣ

2. Раъно Худоёрова – омўзгори фанни маданияти мусиқии мактаби таълими миёнаи рақами 277-уми ноҳияи Сирғалии шаҳри Тошканд;

3. У.Мирзаҳмедов – омўзгори фанни маданияти мусиқии мактаби таълими миёнаи рақами 2-юми ноҳияи Бўстонлиқи вилояти Тошканд.

**«Аз ҳисоби маблағҳои Бунёди мақсадноки
китоби республика чоп шудааст».**

Ҳ.Нурматов, Н.Норхўҷаев.

Мусиқӣ: китоби дарсӣ барои донишомўзони синфҳои 2-юми мактабҳои таълими миёнаи умумӣ. Нашри 12-ум. Т.: Хонаи эҷодии таъбу нашри ба номи Фафур Фулом, 2018 – 72 саҳ.

1.1.2 Ҳаммуаллифон

УЎК 372.878(075)
КБК 85.31 я 71

ISBN 978-9943-5290-6-9

© Ҳ.Нурматов, Н.Норхўҷаев, Ф.Наҷмитдинов.
© Хонаи эҷодии таъбу нашри ба номи Фафур
Фулом, соли 2018

ВАТАНАМОНРО МАДҲ МЕКУНЕМ

ГИМНИ ДАВЛАТИИ РЕСПУБЛИКАИ ЎЗБЕКИСТОН

Шеъри *Абдулло Орипов*

Оҳанги *Мутал (Мутаваккил) Бурҳонов*

Серқуёш, ҳур ўлкам, элга бахт, нажот,
Сен ўзинг дўстларга йўлдош, меҳрибон!
Яшнагай то абад илму фан, ижод,
Шуҳратинг порласин токи бор жаҳон!

Н а қ а р о т :

Олтин бу водийлар – жон Ўзбекистон,
Аждодлар мардона руҳи сенга ёр!
Улуғ халқ қудрати жўш урган замон,
Оламини маҳлиё айлаган диёр!

Бағри кенг ўзбекнинг ўчмас иймони,
Эркин, ёш авлодлар сенга зўр қанот!
Истиқлол машъали, тинчлик посбони,
Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

Н а қ а р о т :

Олтин бу водийлар – жон Ўзбекистон,
Аждодлар мардона руҳи сенга ёр!
Улуғ халқ қудрати жўш урган замон,
Оламини маҳлиё айлаган диёр!

ХОНАИ МУСИҚИ

ҚОИДАҲОИ СУРУДҲОНӢ

1. Ҳангоми сурудхонӣ қоматро рост карда, озод истодан лозим.

2. Сурудро маҳин, оҳиста ва фарёд назада сароед. Калимаҳоро аниқ ва бурро талаффуз кунед.

3. Ҳичоҳои заданоки сурудро дарозтар карда сароед.

4. Нафасро эҳтиёткорона то охири мисраъ расонда истифода кунед.

5. Ҳангоми бо ҷамоа суруд иҷро кардан, бо рафиқонатон якҷоя сароед.

6. Ҳангоми сурудхонӣ ба ҳаракати дастони омӯзгори мусиқиятон нигоҳ карда, нишондодҳои ўро аниқ иҷро кунед.

7. Ҳангоми суруд хондан, аввал мазмуни шеърро хеле хуб фаҳмида гиред.

Суруд месароём

ВАТАН

Шеъри *М. Миршакар*

Оҳанги *Ш. Соҳибов*

***mf* Тези миёна**

1. Ва- тан аз дил- хо ме- ба- ро- рад ғам,
Ва- тан о- дам-ро ме- ку- над о- дам!

2. Болу пари кас
Ватан мебошад.
Бахтовари кас,
Ватан мебошад.

3. Ту бахтиёри,
Эй насли озод!
Ту Ватан дорӣ,
Зебову обод!

4. Бигрифтааст ӯ
Туро дар оғӯш,
Аммо нақун ту
Ҳаргиз фаромӯш:

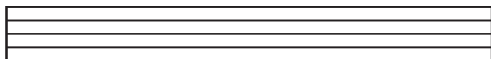

5. Фарзанди чон бош,
Бар Ватани хеш,
Ҳам посбон бош
Бар Ватани хеш.

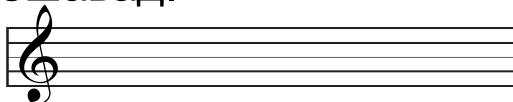
ТАКРОРИ

РОҲИ НОТА. ТАРЗИ НАВИШТ ВА НОМГУЗОРИИ НОТАҲО

Овозҳои мусиқӣ бо нота навишта мешавад. Панҷ хате, ки дар он нотаҳо навишта мешаванд, РОҲИ НОТА номида мешавад.

Дар аввали роҳи нота КАЛИДИ СКРИПКА гузошта мешавад.

КАЛИДИ СКРИПКАро калиди сол ҳам меноманд. Он барои хатҳои дуҷуми нотаро дар бар гирифтаниш, нотаи дар ҳамин хат навишташуда низ НОТАИ СОЛ номида мешавад.

НОТАИ СОЛ

Дар мусиқӣ ҳафт нота мавҷуд буда, онҳо дар панҷ хатҳои роҳи нота ҷойгир мешаванд. Ин нотаҳо чунин ном доранд.

МУСИҚИ ДАР ҲАЁТИ МО

**Муסיқӣ мешунавем ва ба он
чӯр шуда, ҳаракатҳо мекунем**

УСМОНИЯ

(бо қадами маршона чӯр шудан)

Оҳанги халқи ўзбек

Бо суръати марш

ТАКРОРИ КАДОМ ОВОЗҲОРО МЕДОНЕД?

Овозҳои гулдуросзананда (шавшув)

Овозҳои мусиқӣ

Кадам овозҳоро, овозҳои гулдуросзананда меноманд?

Чӣ гуна овозҳоро, овозҳои мусиқӣ меноманд?

ЯККАНОВОЗИ

Бо як асбоби мусиқӣ иҷро кардани оҳанг, **ЯККАНОВОЗИ** номида мешавад.

Бо якканавозӣ мусиқӣ мешунавем

ҚАШҚАРЧА

Оҳанги халқи ўзбек

Тез

Суруд месароём

МАКТАБАМ (МАКТАВИМ)

Шеъри *И. Муслим*

Оҳанги *Ф. Назаров*

Тезтар

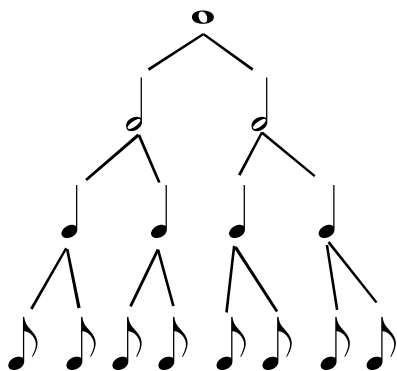
О-на каби меҳ-ри-бон, и-л(и)м, фан-лар-га ма-кон. Яй-раб ў-қий-
ман ҳар он, қад(и)р-до-ним, мактабим! Сен-да фан-лар хил-ма-хил,
он-гим ў- сар йил-ма-йил. Се-винч-лар-га тў -лар дил,
қа- д(и)р- до- ним мак- та- бим! Мак- та- бим!

Мен дунёда бахтиёр,
Ҳеч чекмайман алам-зор,
Ватаним мангу гулзор,
Қадрдоним мактабим!

Аъло ўқишдир бурчим,
Сарф этаман бор кучим.
Ишлайман халқим учун,
Қадрдоним мактабим!

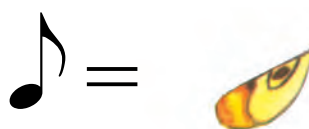
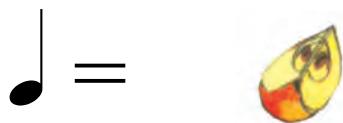
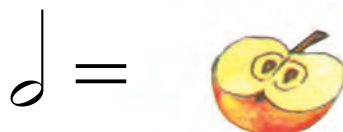
ТАҚСИМШАВИИ НОТАҲО

Нотаҳо дар шаклҳои гуногун кашида мешаванд. Онҳо бо дарозӣ ва кӯтоҳии худ аз ҳамдигар фарқ мекунанд.

Нотаи пурра ба себи пурра баробар аст.

Нотаи нимпурра ба себи нимпурра баробар аст.

Дар кадом кашиш будани нотаҳоро мустақилона муайян кунед.

ҶҶҶҶҶҶҶҶ

Дар якҷоягӣ бо ду асбоби мусиқӣ иҷро кардани оҳангро, ҶҶҶҶҶҶҶҶ меноманд.

Муסיқӣ мешунавем

САНАМ УФОРИСИ

Шўх

Оҳанги халқи ўзбек

The image displays a musical score for the piece 'Sana Muforisi' by Shukh. The score is written in a single system with nine staves, all in treble clef and 6/8 time. The first staff begins with a treble clef and a 6/8 time signature. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some rests. The subsequent staves continue the melodic line, showing various rhythmic patterns and phrasing. The notation includes stems, beams, and note heads, with some notes having dots above them, possibly indicating accents or specific articulation. The score concludes with a double bar line at the end of the ninth staff.

Суруд месароём

МУАЛЛИМИ МО

Шеъри Г.Сулаймонова

Оҳанги Ш.Сайфиддинов

Шодон

Рух ме- на- мо - яд, Чун суб-ҳи- фи- рӯз,

Чун ме-ба- ро- яд, Меҳ- ри ди- лаф- рӯз.

Чун ме-ба - ро- яд, меҳ - ри ди - лаф- рӯз.

Дар саҳ- ни мак- таб, Дар бо- ги гул- пӯш.
Ҳар бор- мо- ро, Ги-рад дар о- ғӯш

Му- ал- ли- ми- мо, му- ал- ли- ми- мо.

Му- ал- ли- ми- мо, му- ал- ли - ми- мо.

Ҳаргиз набинад,
Рӯйи маломат.
Хоҳем доим,
Бошад саломат.
Муаллими мо,
Муаллими мо. } 2 бор

Мо ба раҳи ӯ –
По мегузорем.
Панди варо мо –
Дар ёд дорем.
Муаллими мо,
Муаллими мо. } 2 бор

НОТАҲОЕ, КИ ДАР РОҲИ НОТА ЧОЙГИРАНД

Нотаҳо ҳар хел навишта мешаванд:

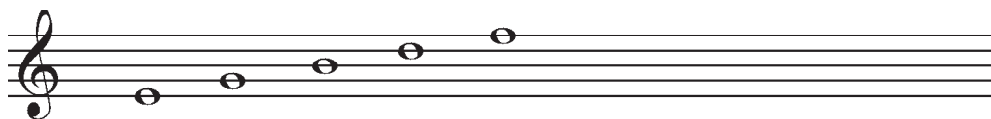
а) нотаҳо, ки дар пушти хатҳо ҷойгиранд;

б) нотаҳо, ки дар байни хатҳо ҷойгиранд;

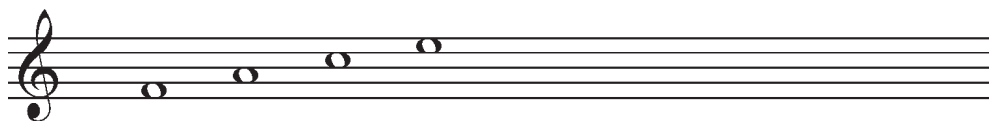
в) нотаҳо, ки дар боло ва поёни хатҳо ҷойгиранд;

г) нотаҳои иловагӣ, ки дар болои хатҳои иловагӣ ҷойгиранд.

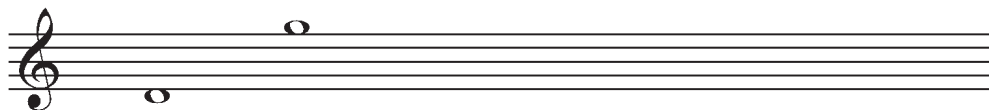
а)

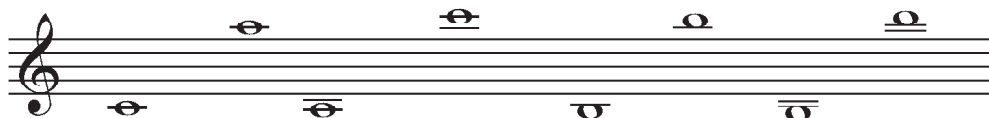
б)

в)

г)

МО МУСИҚИРО ДЎСТ МЕДОРЕМ
Суруд мешунавем

МЕҲМОН

Шеъри *А.Баҳорӣ*

Оҳанги *В. Абдураҳмонов*

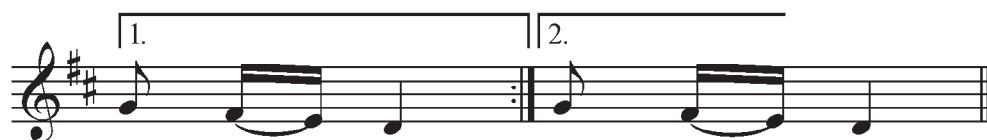
Тезтар

А-на, а-на меҳ- мо-нон, О-ма-данд эй мо- дар-чон.

Ак- нун дар- рав би- ё- ед, Дас- тар- хон- ро

ку- шо- ед. Меҳ - мон- ҳо.

Ана, ана меҳмонон,
Омаданд, эй модарчон.
Акнун даррав биёед,
Дастархонро кушоед.

Асал гиред аз чевон,
Себу ангур аз яҳдон.
Харбузаро кафонед,
Қанду мураббо монед.

Ман ҳам хўрам аз онҳо,
Нишаста бо меҳмонҳо.

Суруд месароем

СУРУДИ МО

Шеъри *А. Шарифӣ*

Оҳанги *С. Сатторов*

Мўтадилона

1. Эй су- ру- ди мо, Бо - лу - пар ку - шо

дар фа- зо- и ин, Мул- ки дил - ра- бо!

Чун ка - бӯ - та - рон, Қо - си - ди за-

мон, Раҳ-си - пор шав, Сў-йи дўс - тон!

2. Нағмаҳои тор,
Бўйи навбаҳор,
Ҳамсадои ту
Дар ҳама диёр!

Н а қ а р о т :

Чун кабўтарон,
Қосиди замон,
Раҳсипор шав
Сўйи дўстон!

Инҳо кихоянд?

САВОЛ ВА СУПОРИШҶО

1. Оҳанги Гимни Давлатии Республикаи Ўзбекистонро кӣ навиштааст?
2. Суруди миллиро дар кадом ҳолат шунидан лозим?
3. Ҳангоми сурудхонӣ ба кадом қоидаҳо риоя кардан лозим?
4. Кадом овозҳоро медонед?
5. Мазмуни суруди «Ватан» аз чӣҳо иборат аст?
6. Яққанавозӣ гуфта чиро меғӯянд?
7. Чӯрнавозӣ гуфта чиро меноманд?
8. Номи нотаҳоро гӯед.
9. Кашидашавӣ ва тақсимшавии нотаҳоро гуфта диҳед.
10. Ба шумо бештар кадом оҳангҳо ва сурудҳо писанд омад?

АНСАМБЛ(ДАСТА)-И САРОЯНДАГОН

Ду ва ё аз он зиёд сарояндагоне, ки дар якҷоягӣ месароянд – ДАСТА (АНСАМБЛ) номида мешавад.

ФАРҶОНАЧА

Оҳанги халқи ўзбек

Тези миёна

Суруд месароём

МО БАЧАҲОИ БЕҲРӢЗ

Шеъри А.Бобоҷон

Оҳанги Ш.Сайфиддинов

Миёна

Мо ба-ча-ҳо-и хуш-бахт, Мо ба-ча-ҳо-и беҳ-
рӯз. На- ме- ра- вад аз хо- тир,
Чу-нин рӯ-зи дил- аф- рӯз. Бо-ри ав-вал ни-ҳо-дем,
Қа-дам ба сӯ-йи мак- каб. Ба рӯ- йи мо ду- рах- шид,
Ну-ри му-ро-ди мат- лаб, Ну-ри му-ро-ди мат-
лаб. лаб.

На қарот :

Роҳи мо дурахшон аст,
Бахти мо фурузон аст.
Ватан ба мо ҳамеша,
Модари меҳрубон аст.

Имрӯзамон дилафрӯз,
Фардои рахшон дорем.
Дар дили хурдакамон,
Умеди калон дорем.

ШУМОРИ КАШИШИ (МАДИД)-И НОТАҲОРО МЕОМЎЗЕМ

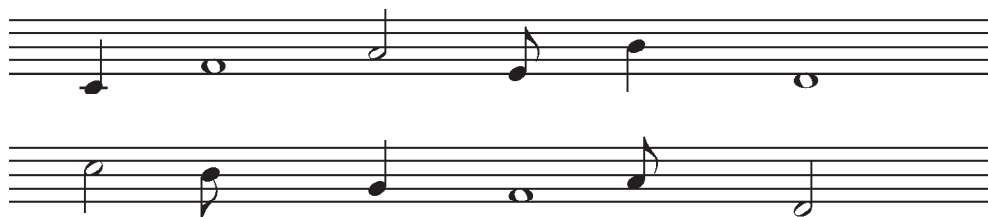
○ Нотаи пурра бо 1-и, 2-и,
3-и, 4-и шуморида мешавад.

♪ Нотаи нимпурра бо 1-и, 2-и
шуморида мешавад.

♩ Нотаи чоряк бо 1-и шуморида
мешавад.

♫ Нотаи ҳаштяк (нимчоряк) бо 1
ё ки -и шуморида мешавад.

НОМ ВА КАШИШИ (МАДИД)-И НОТАҲОРО ХУДАМОН МУАЙЯН МЕКУНЕМ ВА МЕШУМОРЕМ

АНСАМБЛ (ДАСТА)-И АСБОБХО

Мусиқӣ мешунавем

НОРИМ-НОРИМ

Оҳанги халқи ўзбек

Тези миёна

The musical score is written in 2/4 time and consists of five staves. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes, with some rests. The subsequent staves continue the melodic line, showing various rhythmic patterns and phrasing. The score concludes with a double bar line.

Суруд месароом

ДИЁРАМ ЗЕБОСТ (ЮРТИМ ЧИРОЙЛИ)

Шеъри *Р.Толиб*

Оҳанги *Н.Норхўчаев*

Тези миёна

Ла - ла - ла - ла ла - ла - ла - ла - ла - ла,
Лай - ла - лай - ла лай - лай
Юр-тим чи-рой - ли, Яш-на-ган ба-ҳор.
Қа-ни ю - рай - лик Боғ-лар чи-рой - ли,
Лай-ла-ла лай-ла ла-ла-ла-лай-ла-лай ла-ла-ла-лай
Ранго-ранг гул-лар Биз-га ин-ти - зор
Қа-ни ю - рай - лик Боғ-лар чи-рой - ли,
Лай-ла-ла лай-ла ла-ла-ла-лай-ла-лай ла-ла-ла-лай
Лай-ла-ла лай-ла ла-ла-ла-лай-ла-лай ла-ла-ла-лай

СУПОРИШ
ЧӢ ФАРҚ ДОШТАНИ АСБОБҲОРО ГӢЕД

АНСАМБЛ (ДАСТА)- И БАЧАҶО

Суруд мешунавем

СОЛИ НАВ

Шеърӣ А.Баҳорӣ

Оҳанги Х.Абдуллоев

Sf

1. Со-ли нав о- мад, шо - ду ға - зал -хон

Таб-рик со - зем, он-ро ра-фи - қон!

- Имрӯз-рӯзи якуми январ,
Рӯзи муборак, рӯзи мунаввар.
- Чун одамони ин мулки аъзам
Бин, арчаи мо сарсабзу хуррам!
- Бобои барфӣ дорад ишора
Бар фарқи арча, сӯйи ситора.

Суруд мешунавем

АРЧАҶОНИ МО

Шеъри *М.Ҳакимова*

Оҳанги *Ш.Сайфиддинов*

Тез

Ар- ча- ҷон, ар-ча, Шо-дон о- ма- дӣ. Ба хо-на-и

мо, Меҳмон о - ма- дӣ. Ар- ча- ҷон, ар-ча, Шо-дон о-

ма-дӣ. Ба хо- на- и мо, Меҳ-мон о- ма-дӣ.

Арчаҷон, арча,
Шодон омадӣ.
Ба хонаи мо,
Меҳмон омадӣ.

Шоҳаҳоятро,
Бо бозичаҳо.
Оро бидодем,
То шавӣ зебо.

Бубин дасти ҳам,
Гирифта моён.
Гирдогирди ту,
Гаштем сурудхон.

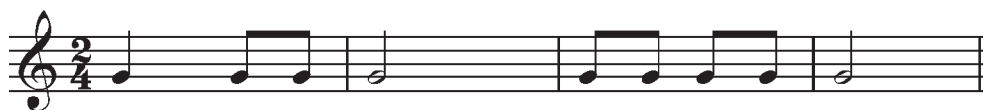

БО НОТА МЕСАРОЕМ

Акси садо

Шуморидани нотаҳоро бо қарсак меомўзем.

Бак ба-ка бум ба-ка ба-ка бум

Ба-ка бак ба-ка бак бак бак бум.

Суруди «Ёмғир ёғалоқ»-ро аввал бо калимаҳояш, баъд бо номҳои нота месароём.

Тез

Ём-ғир ё-ға-лоқ, ям-я-шил ўт-лоқ.

Эн-ди э-кин-лар чи-қа-рар ку-лоқ.

САВОЛҲО

1. Сароянда гуфта киро мегӯянд?
2. Дастаи сарояндагон чӣ гуна мешавад?
3. Ду нотаи ҳаштякӣ (нимчоряк) ба чанд нотаи чорякӣ баробар аст?
4. Оҳанги суруди «Мо бачаҳои беҳрӯз»-ро кӣ навиштааст?
5. Кадом сурудҳои дар чоряки дуюм хондаатон ба шумо бештар маъқул шуд?

Оҳанг асоси ҳар гуна мусиқӣ мебошад. Оҳанг аз маҷмӯи овозҳои мусиқии баландӣ дошта ва дароз будаи гуногун ҳосил шуда, ягон мазмуну маънои муайяно тасвир мекунад. Оҳангдорӣ фазилати асосии оҳанг мебошад. Оҳангҳо бо ёрии ягон асбоби мусиқӣ ё овозӣ иҷро карда мешаванд.

Оҳанги филми «Маҳаллада дув-дув гап»-ро гӯш кунед.

Миёна

Суруд месароем

ХОНАИ МО ТҶҲ

Шеъри О. Аминзода

Оҳанги Ш. Сайфиддинов

mf Тези миёна

Им шаб хо-на- и мо тўй, Меҳ-мон о-яд аз ҳар сўй.

Ош- но- ҳо- и да-до- ям, Чў-ра- ҳо- и а- ко- ям,

По-чо- му ке- лин-бу - чам, Хе-шу та-бо- ри о- чам,

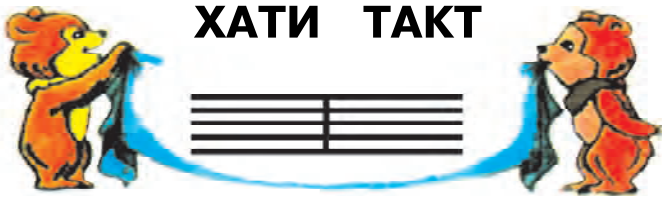
Ам- ма- ю ам- ма- ба- чам, Та- ғо- ю хо-

ла- ба - чам... рўй шу- даст.

Имшаб хонаи мо тўй,
Меҳмон ояд аз ҳар сўй.
Шумо ҳам, эй бачаҳо,
Оед ба хонаи мо.
Роҳатонро мепоям,
Нишон диҳам ақоям.
Ҳарбӣ ҷойи хуб будаст,
Ақоям хушрўй шудаст.

ХАТИ ТАКТ

Дар мусиқӣ низ ба мисли шеърҳои мехондагии шумоён овозҳои баланду боқуввати заданок вучуд доранд. Дар пеши ана ҳамин овозҳои заданокӣ дар роҳи нота навишташуда, хати рост фароварда мешаванд, ки онро «ХАТИ ТАКТ» меноманд.

Ин ҳав- ли- и мо бо- би та- мо- шо.

Порчаи оҳанге, ки дар байни ду овози заданок мавҷуд аст, ТАКТ ном дорад.

1- такт   2-такт   3-такт   4-такт

Аз- гар ду- го- на о- й ба хо- на.

ТАКТҳо аз нотаҳои дарозиашон гуногуни ба ду чоряк баробар сохта шуданашон мумкин аст. Ин гуна тактҳо як-ду гӯён шумурда мешаванд.

Рақамҳои ченаки тактро нишондиҳанда бошад, баъд аз калиди сол навишта мешаванд.

БА ОҲАНГ ЧИҲО ИФОДА МЕЁБАД?

Музикӣ мешунавем

ШОҲИ СЎЗАНИ

Оҳанги А.Муҳамедов

Шўх

БОЗЇ КУНЕМ (ЎЙНАЙЛИК)

Шеъри А. Раҳмат

Оҳанги Илёс Акбаров

Чоннок

До ре ми фа сол сол сол Деб чер та ман
то рим ни, Сўз-бўл-ган-да жа-ранг-лаб, Куй-га
со - лар ба-ри - ни. Куй-га со-лар ба-ри -
ни. Сол, сол, до Сол, сол
до, сол, фа, ми, ре, до

До, ре, ми, фа, сол, сол, сол,
Деб чертаман торимни,
Сўз бўлганда жаранглаб,
Куйга солар барини.

Улуғ Ватан шаънига
Тўқилади куйларим.
Дуторим-ла авж олар
Менинг ширин ўйларим.

ШУМОРИ НОТАҲОРО БО УСУЛ МЕОМУЎЗЕМ

Дар машқҳои навишташуда аввал ҳиҷоҳи калимаи «бак-бум»-ро бо овоз гуфта, сипас дар кунҷи стол (миз) бо ёрии панҷаҳо бо усул чӯр мешавем:

Ба-ка бак ба-ка бак ба-ка ба-ка бум бак ба-ка бак бак

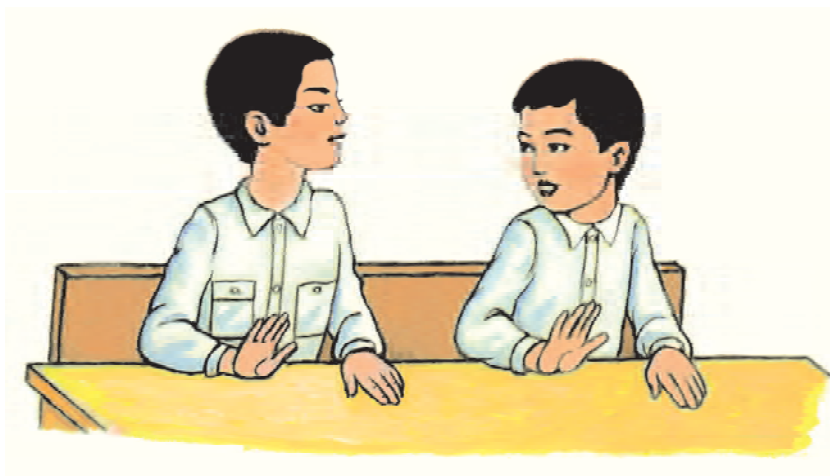
ба-ка ба-ка бум бак ба-ка бак бак ба-ка ба-ка бум

Ба-ка бак ба-ка бак ба-ка ба-ка бум бак ба-ка бак бак

ба-ка ба-ка бум бак ба-ка бак бак ба-ка ба-ка бум

*Шермат Ёрматов
(1939)*

Артисти халқии Ўзбекистон, композитор(оҳангсоз)-и дўстдоштаи бачагон Шермат Ёрматов солҳои зиёд аст, ки ба ҳаводорони санъати суруд сирру асрори санъатро меомӯзад. Дастаи хории «Булбулча», ки худи устод ташкил намуда то ҳол роҳбарӣ мекунад, на танҳо дар республикаи мо, балки дар мамлакатҳои зиёди хориҷӣ санъати сурудхонии бачагонро тарғиб мекунад.

Шермат Ёрматов «Оймомочон ром бишуд», («Оймоможон ром бўлди»), «Чархакам» («Филдирагим»), «Суруди авлоди солим» («Соғлом авлод қўшиғи») барин даҳҳо сурудҳои бачагона офаридааст.

Суруд мешунавем

ЧАРХАКАМ (ФИЛДИРАГИМ)

Шеъри Т. Баҳромов

Оҳанги Ш. Ёрматов

Тез

Фил-ди-ра-гим, Фил ди-ра-гим,
тез-роқ тез-роқ пил-ди-ра-гин.
ик-ка-ла-миз ўй - наб ўй - наб
ю-гу-рай -лик йўл - ка бўй - лаб,
ик-ка-ла-миз ўй - наб ўй - наб
ю-гу-рай - лик йўл - ка бўй-лаб,
Фил-ди-ра-гим, Фил ди-ра-гим,
тез-роқ тез-роқ пил-ди-ра-гин.

Суруд месароём

**СУРУДИ АВЛОДИ СОЛИМ
(СОҒЛОМ АВЛОД ҚЎШИҒИ)**

Шеъри *С.Барноев*

Оҳанги *Ш.Ёрматов*

Тези миёна

Му- ёш бўл- син, ой бўл - син, Ўз-бе- кис- тон
бой бўл - син. Мен -га ат- лас, у- кам- га,
Ги- жинг- ла- ган той бўл- син. Мен- га ат- лас,
у- кам- га, Ги- жинг- ла- ган той бўл- син.
Да- дам юз - га кир- син- лар, А- ям юз- га
кир- син- лар, ҳей. Биз- лар юз- га кир- ган- да,
Ё- ни- миз - да юр- син- лар. Биз- лар юз -га
кир- ган- да, Ё- ни- миз- да юр- син- лар.

На қ а р о т:

Ўсаверсин бўйимиз,
Тенглик – орзу-ўйимиз.
Бу дунёда бор
                    бўлсин
Ўзбекистон – уйимиз.

Дадам юзга
                    кирсинлар,
Аям юзга кирсинлар,
Бизлар юзга кирганда
Ёнимизда юрсинлар.

МАФҲУМ ДАР БОРАИ АЛОМАТИ САНЪАТИ
ТАКРОР

Муסיқӣ мешунавем

ГУЛБАҲОР

Оҳанги халқи ўзбек

Тези миёна

mf

Суруд месароём

МОМОҶОНАМ (БУВИЖОНИМ)

Шеъри Ю.Суюнов

Оҳанги Д.Омонуллоева

Саросема нашуда, шодон

Мен-га тенг-сиз меҳ-ри бор, Сўз-ла-ри-да сеҳ-ри бор.

Эр-так ай-тиб тол-май-ди, - - - Эр-ка-ла-тиб ҳор-май-

ди. Бу-ви-жо-ним, бу-ви-жон, меҳ-ри-бо-ним бу-ви-он.

О-на-ги-нам о-на-си - - - Шўх за-бо-ним бу-ви-жон!

Кўролмаса бир куни
Ухлай олмайди тунни.
Кўнгли соғинчга тўлиб,
Излар парвона бўлиб.

Нақарот:

Бувижоним, бувижон,
Меҳрибоним бувижон.
Онагинам онаси,
Шўх забоним бувижон!

Бахтимга омон юринг,
Хушхандон даврон суринг.
Кўзингиз намланмасин,
Дилингиз ғамланмасин.

Нақарот

Агар яке аз қисмҳои суруд ё оҳанги асари мусиқиро ду маротиба такроран иҷро кардан зарур бошад, аз аломати санъати такрор (реприза) истифода бурда мешавад.

Бо воситаи омӯхтани суруди мазкур аломати санъати такрорро хеле хуб аз бар карда метавонед:

ХУФТА ХЕСТАМ (УХЛАБ ТУРДИМ)

Шеъри *И.Муслим*

Оҳанги *Ф.Назаров*

Бо шумор

О- йи- жо- ним, бу- гун ях- ши ух- лаб тур- дим.
 Жу- да қи- зик, жу- да ши- рин туш- лар кўр- дим.

Сиз- га, сиз- га ас- са- лом! Ҳам- ман- гиз- га ас- са- лом!

Юмшоқ ёстиқ,
 Иссиқ кўрпа,
 Роҳат, роҳат.

Ўз вақтида
 Уйғонишга
 Қилдим одат.

Нақарот:

Сизга, сизга ассалом!
 Ҳаммангизга ассалом!

МАФҲУМ ДАР БОРАИ ТОНИКА

Музиқӣ мешунавем

ОЛМАЧА АНОР

Оҳанги халқи ўзбек

Шўх

Суруд месароём

НАВРЎЗ МУБОРАК

Шеъри *М.Тамҳид*

Оҳанги *А.Амонов*

Миёна

Нав- рўз шу- ду ба халқ Нав- рўз о-мад,

Рў- зи ху- шу нав за- мо- ни фи-рўз о- мад.

Рў- зи ху- шу нав за- мо- ни фи-рўз о- мад.

А- зи-зам бод нав- рў-зат му- бо-рак

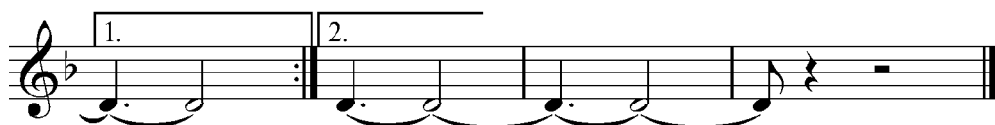
Ма- ху со- лу ша-бу рў-зат му- бо-рак.

Ҳа-ма ах- ло- ку о- до-бат ху- мо-юн,

Ҳам ин дав-ро- ни фи-рў- зат му- бо-рак.

рак

ТОНИКА – сарпарда ва овози аз ҳама устувори оҳанг мебошад.

Дар ҳар як суруд овози ТОНИКА мавҷуд аст.

Суруд бо овози ТОНИКА ба охир мерасад.

Машқхоро бо диққат гӯш кунед ва овози ТОНИКАи онро ёбед.

До – ин овози ТОНИКАи машқ мебошад.

Ин машқро омӯзгор номи нотаҳоро номбар карда, месарояд.

Овози охирини ТОНИКАро бошад, донишомӯзон сароида ба охир мерасонанд.

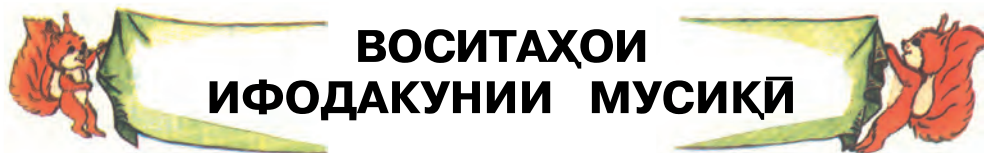

Овози ТОНИКАи сурудҳои дӯстдоштаи худатонро ёфта, номи нотаи онҳоро гӯед.

САВОЛ ВА СУПОРИШҶО

1. Оҳанг чӣ хел ҳосил мешавад?
2. Реприза чист?
3. Кадом сурудҳои оҳангсоз Шермат Ёрматовро медонед?
4. Дар ин чоряк боз бо кадом асбобҳои мусиқии нав шинос шудед?
5. Тоника кадом овози оҳанг ба ҳисоб меравад?
6. Ба шумо бештар хондани суруд маъқул аст ё гӯш кардани мусиқӣ?
7. Дар чоряки сеюм суруд ва оҳангҳои ба шумо маъқул шударо гӯед?

ВОСИТАҲОИ ИФОДАКУНИИ МУСИҚӢ

Оҳанги «Ҷонон»-ро бо суръати шўх шунавед.

Оҳанги *М. Мирзоев*

Акнун ҳамин оҳангро бо суръати вазнин гўш карда бинед.

Суруд мешунавем

ЛАЙЛАК ОМАД

Вазнин

Оҳанги халқӣ

Лай-лак то-бис-тон о-мад, Аз дур бол-аф
шон о-мад. Аз пуш-ти кў-ху дар-ё,
Шо-ду ға-зал-хон о-мад.

Суруд месароём

БОБОИ ДЕҲҚОН

Шеъри А.Бобочон

Оҳанги Ш.Сайфиддинов

Миёна

Мар-ди ра-ши- дй, Заҳ-мат ка-ши- дй,

Аз киш- та- и худ, Шаҳ- де ча- ши- дй.

Меҳ- нат қа- ри- нй, Хус-ни за-ми- нй.

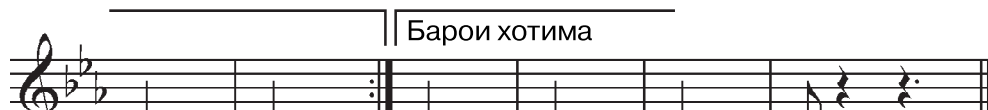
Бар бо- ги саҳ- ро, Фай-зо- фа-ри- нй.

Зар- ко- ри дав- рон, Бо-бо- и деҳ-қон,

Ран- чи ту бах- шид, Ган- чи фа-ро- вон.

ВОН.

ШУНАВЕД, МУШОҲИДА КУНЕД, ЁБЕД

Омӯзгор аз ин ду мисол кадомашро на-
вохт?

Омӯзгор аз ин ду мисол кадомашро гуфт?

Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля

Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля Ля

Аз ин мисол овозҳои аз ҳама баланд ва
аз ҳама пасташро ёбед:

Аз ин мисол овози нарасидаистодаи охи-
ри оҳангро ёбед:

*Надим Норхўчаев
(1947)*

Оҳангсоз (композитор)-и дўстдоштаи бачагон Надим Норхўчаев бо сурудҳои рангоранги худ ба олами мусиқии республикаамон ворид шуд.

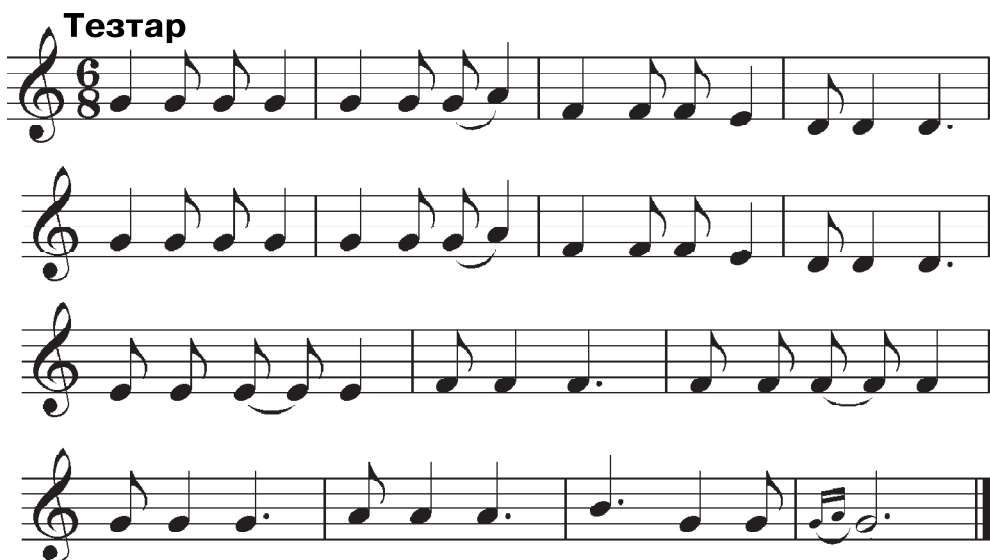
Сурудҳои беҳтарини ӯ аз ҷумлаи «Чамандаги гуллармиз», «Яхши бола» «Гуллар маним кулганим», «Ўзбегимдан айланай» – и оҳангсозро бачагон бо шавқ месароянд.

Муסיқӣ мешунавем

ВАРРАГИМ

Оҳанги *Н. Норхӯҷаев*

Тезтар

Суруд месароём

АККАҲО (ҲАККАЛАР)

Шеъри Н.Орифчонов

Оҳанги Н.Норхўҷаев

Шодон

О- ла қа- нот ҳак-ка- лар, Шох - дан шох- га
кў- на- сиз. Чи- фир- чиф- лаб ни- ма(ни)-дир,
Из-лаб топ-ган бў-ла-сиз. Те-рак-лар-нинг у-чи-дан,
Сиз- га бо- қар по- ла- пон, Қа-миш- зор- лар
и- чи- дан, Ун- га қа- раб қо- ла- ман.

Шошқалоқлаб

тумшуғин

Сиз томонга тутади.

Ҳали ёш, йўл-йўриғин

Топмай нажот кутади.

Уни боқиш фарзингиз,

Юрманг мунча

ҳаккалаб.

Бошқалардан фарқингиз

Енгилтаксиз, ҳаккалар.

Ола қанот

ҳаккалар,

Шохдан шохга

қўнасиз.

Чиғирчиғлаб

нима(ни)дир

Излаб топган

бўласиз.

МАҶОР ВА МИНОР

Одатан ҳам суруд ва ҳам оҳанг ду хел садо медиҳад. Агар яке шодон ва шӯх садо диҳад, дигараш ғамангезу маҳзун шунда мешавад.

Сурудҳои шӯхсадодиханда дар маҷмӯи МАҶОР мебошанд.

Сурудҳои ғамгин бошад, дар маҷмӯи МИНОР мебошанд.

Порчаи оҳангро дар маҷмӯи маҷор шунавед:

Акнун овози сегонаи ҳамин маҷмӯро сароед:

Порчаи оҳангро дар маҷмӯи минор шунавед:

Акнун овози сегонаи ҳамин маҷмӯро сароед:

*Дилором Омонуллоева
(1959)*

Эҷодиёти оҳангсоз Дилором Омонуллоева гуногунчабха буда, қисми зиёди он ба мавзӯҳои бачагона бахшида шудааст. Сурудҳои ӯ бо номҳои «Суруди алифбо», «Сурудҳо-чистонҳо», инчунин маҷмӯаи сурудҳои рангоранги ӯ ба монанди «Этикчам», «Ҳумо қушим», «Ўзбек элим – бек элим», «Паррандаи Ҳумоям» «Ўзбекистон – азиз бўстон», «Мўзачаи ман», «Суруди Дилором» ва ғайраҳо байни мактаббачагон машҳур мебошанд.

Мешунавем ва месароём

ҲАНДАЛАК

Шеъри П. Мўъмин

Оҳанги Д. Омонуллоева

Тезтар

Хан-да-лак, хан-да-лак. Пиш-ган э-ди,
Тар - қал -ди, тар-қал -ди, Ҳар ён ҳи-ди.
Эг- ни -да, Бе- қа - сам тўн, Ти -ки -либ-ди,
Жу-да жўн. Эг- ни-да Бе-қа-сам тўн. Ти-ки - либ-ди,
Жу-да жўн. Ля- ля- ля, ля- ля- ля.
Ля-ля-ля-ля-ля-ля-ля-ля-ля-ля ля-ля-ля. Ля.

Н а қ а р о т :

Ҳандалак, хандалак,
Пишган эди,
Тарқалди, тарқалди
Ҳар ён ҳиди.
Эгнида
Беқасам тўн,
Тикилибди
Жуда жўн.

Ҳар биттамитиз
Пуштадан
Олиб чиқдик
Учтадан.
Н а қ а р о т
Биттадан
Сўйиб едик.
Росаям
Тўйиб едик.

Ребус

Дар асоси сурудҳои ба шумо шинос буда ребуси зеринро хонед.

ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ, ЛЯ, СИ

НАВРЎЗ арӯси – аст,

ҲАМЧУН ҶАННАТ сол – аст,

Нотаҳои ҳиҷои дар шеър нарасида-истодаро ёбед:

 йзи дастархон, ме нӣ чист он,
На нӣ би н, мебошад он
нон.

Ёбед:

Дар қаторовоз кадом нотаҳо афтида мондаанд?

БО АСБОБҲОИ МУСИҚӢ ШИНОС ШАВЕД

Рубоби афғонӣ

Ғичҷак

Қўшнаӣ

Танбӯр

*Аваз Мансуров
(1957)*

Аваз Мансуров яке аз оҳангсозони дӯстдоштаи бачагон мебошад. Сурудҳои ӯ бо қозибанокии оҳангҳо, рангорангӣ ва қолибии худ дар дили сарояндагони ҷавон ҷой гирифтааст.

Сурудҳои «Яхмос», «Бачагон», «Китоб дӯсти ман аст», «Истиқлолам» аз ҷумлаи онҳо мебошад.

Суруд мешунавем

ЯХМОС (МУЗҚАЙМОҚ)

Шеъри Х.Қайюмов

Оҳанги А.Мансуров

Саросема нашуда

Муз-дай муз-дек муз-қай-моқ, Сут-дай оп- поқ
соз қай-моқ. Муз-дай муз-дек муз-қай-моқ, Сут-дай оп- поқ
соз қай-моқ. Ас- та- ги-на а-вай- лаб, а- вай- лаб,
Чай-на-мас-дан а-тай-лаб, а-тай-лаб, сол-га-ним-да оғ-зим-га
Э-риб ке-тар бир зум-да. Э-риб ке тар бир зум да.
Соз қай - мо -ғим муз-қай - моқ.

Музқаймоғим ҳозир ҳам
Эриди-ю, йўқолди.
Лекин тотли мазаси,
Менинг оғзимда қолди.
Муздай-муздек музқаймоқ,
Сутдай оппоқ соз қаймоқ.

Суруд месароём

САРҲАДЧӢ

Шеъри *М.Ғоиб*

Оҳанги *С.Сатторов*

mf Мўътадилона

1. Субҳ аз па-йи шаб, О - мад ба май - дон,

Шуд ну - ри хур - шед, Хар - сў па - ре - шон

Бар - хост мар - дум, Аз хо - би - ро - ҳат

Бо хо - ти - ри чамъ, Со - қу са - ло - мат.

2. Сарҳадчӣ – бедор,
Сарҳадчӣ – хушёр,
Аз ҳоли мардум
Доим хабардор.

Меҳри Ватан буд
Зӯру мадораш,
Хоки Ватан буд
Дар ихтиёраш!

ДИРИЖЁРИРО МЕОМЎЗЕМ

Шумо дар дарси мусиқӣ ҳаракати дастони омӯзгорро ҳангоми сурудхонии ҷамоавӣ (хор) мушоҳида кардаед. Дирижёр хорро бо ҳаракатҳои даст идора мекунад.

Шумо низ ҳаракатҳои дирижёриро аз худ кунед.

Суруд дар ченак (шумор) – ҳои гуногун буданаш нигоҳ карда, ҳаракати дастони дирижёр низ гуногун мешавад. Масалан, ҳангоми «як-ду» гӯён суруди ченакаш ду чорякиро шуморидан, дирижёр дастони худро ба даст ва боло ҳаракат мекунонад.

 Ҳангоми «як» гуфтан, даст рост аз боло ба поён фароварда мешавад.

 Ҳангоми «ду» гуфтан бошад, даст аз поён ба боло бардошта мешавад.

Пас, ҳангоми «як-ду» гуфтан, чунин дирижёрӣ карда мешавад:

 Акнун худатон сурудҳои ченакаш дучорякиро дирижёрӣ карданро ёд гиред.

БА НОТАҲО НИГОҲ КАРДА САРОЕД

Ҳиҷоҳои калима ба ҳар як нота рост омаданашон мумкин аст.

Мак таб- га кел- дик

ла ла ла ла ла

Ду нота ба як ҳиҷои калима рост омаданаш мумкин.

Дар ин гуна ҳолат, нотаҳо бо аломати камонак пайваст мешаванд ва на-фасро нақанда иҷро карда мешавад.

Ло- ла - ҳо.

Як ҳиҷои калима ба ду ва аз он зиёдтар нота рост омаданаш ҳам мумкин.

Ля

Ҳангоми ин машқҳоро гуфтан, ба дона-дона ва равшан талаффуз шудани мисоли яқум ва дуюми ин ҳиҷоҳои нота аҳамият диҳед.

Ҳангоми машқи мисолҳои сеюм ва чорумро гуфтан, овозҳоро ба ҳамдигар пайваст карда хонед.

САВОЛҲО

1. Дар суруди «Яхмос»-и оҳангсоз А.Мансуров чихо акс ёфтааст?
2. Маҷор ва минор аз ҳамдигар бо кадом ҷиҳатҳояшон фарқ мекунанд?
3. Ба андозаи $2/4$ (ду чорякӣ) чӣ хел дирижёрӣ мекунанд?
4. Кадом воситаҳои ифодакунии мусиқиро медонед?
5. Мазмуни суруди «Ҳандалак»-ро гуфта диҳед?
6. Кадом сурудҳои халқиро медонед?
7. Дар ин чоряк бо кадом оҳангсозон шинос шудед?
8. Кадом сурудҳои дар ин чоряк аз худ кардаатон ва шунидаатон ба шумо бештар маъқул шуд?

Суруд месароём

ГУЛҲО

Шеърӣ О.Аминзода

Оҳанги В. Абдурахмонов

Мўътадил

Ин ҳав- ли- и мо, Бо- би та- мо- шо.
Гул- ҳо- и хуш- рӯ. Гул-ҳо- и хуш- бў.

Нақарот:

А- гар ду- го- на, О- й ба хо- на

Як дас-та бас- та, Ди-ҳам гул- дас- та.

Ин ҳавлии мо,
Боби тамошо,
Гулҳои хушрӯ,
Гулҳои хушбӯ.

Нақарот:
Агар дугона,
Ой ба хона,
Як даста баста,
Диҳам гулдаста.

Гулҳои саврӣ,
Гулҳои хайрӣ,
Гулҳои қо-қо,
Гулҳои раъно.

САРОЕД, ГЎШ КУНЕД, ДАР ХОТИР ДОРЕД, ЁБЕД

Аз сурудҳои поёни сурудҳои ба шумо
шиносро ёбед ва онҳоро бо нота сароед:

Сурудҳои сароидаатон ва оҳангҳои
шунیداатонро ҳамеша дар хотир
нигоҳ доред.

Суруд месароём

ОФТОБАКИ ХАНДОНРЎ

Шеъри С.Гулчеҳра

Оҳанги Ш.Сайфиддинов

Миёна

Оф-то-ба-ки тил- ло- й,   Оф-то- ба-ки па-

-го-ҳй.   Аз хо-на- аш ба- ро - яд,

Та-бас-сум, ки на- мо-яд   Хан-дон ку-над

ҳа-ма-ро, Рах-шон ку-над ҳа- ма - ро.   Пеш аз

ҳа-ма ҳар па-гоҳ, Бо хан-да кар-да ни-гоҳ,

О-яд ба да-ри Рай-ҳон,   Бо-ло-и са-ри

Рай-ҳон,   Рӯ-йи ай- вон ба- ро яд

Пуш- ти ти- ре- за   о- яд.

Суруд мешунавем

ЛОЛА БАРОМАД

Шеъри *Н.Тиллозода*

Оҳанги *В. Абдурахмонов*

На он қадар тез

Ло- ла ба- ро- мад, Дар даш- ту саҳ- ро,

Дар до ма-ни кўх, Дар ҳав-ли- и мо.

Лола баромад,
Дар дашту саҳро.
Дар домани кўх,
Дар ҳавлии мо.

Дар болои бом,
Дар тори девор.
Дар саҳнаи боғ,
Дар лаби чўбор.

Биё бичинем,
Лолаи худрў.
Ба мактаб орем,
Ҳадя ману ту.

МУНДАРИЧА

Гимни давлатии Республикаи Ўзбекистон.	
Шеъри <i>А. Орипов</i> , оҳанги <i>М. Бурҳонов</i>	3
Қоидаҳои сурудхонӣ	5
Ватан. Шеъри <i>М. Миршакар</i> , оҳанги <i>Ш. Соҳибов</i>	6
Усмония. Оҳанги халқи ўзбек	8
Якканавозӣ	10
Мактабам. Шеъри <i>И. Муслим</i> , оҳанги <i>Ф. Назаров</i>	11
Чўрнавозӣ	13
Санам уфориси. Оҳанги халқи ўзбек	14
Муаллими мо. Шеъри <i>Г. Сулаймонова</i> , оҳанги <i>Ш. Сайфиддинов</i>	15
Нотаҳое, ки дар роҳи нота ҷойгиранд	16
Меҳмон. Шеъри <i>А. Баҳорӣ</i> , оҳанги <i>В. Абдурахмонов</i>	17
Суруди мо. Шеъри <i>А. Шарифӣ</i> , оҳанги <i>С. Сатторов</i>	18
Савол ва супоришҳо	20
Фарғонача. Оҳанги халқи ўзбек	21
Мо бачаҳои беҳрӯз. Шеъри <i>А. Бобоҷон</i> , оҳанги <i>Ш. Сайфиддинов</i>	22
Шумори кашиши (мадид)-и нотаҳоро меомўзем	23
Юртим чиройли Шеъри <i>Р. Толиб</i> , оҳанги <i>Н. Норхўчаев</i> ..	25
Чӣ фарқ даштани асбобҳоро гўед	26
Соли нав. Шеъри <i>А. Баҳорӣ</i> , оҳанги <i>Х. Абдуллоев</i>	27
Арҷачони мо. Шеъри <i>М. Ҳакимова</i> , оҳанги <i>Ш. Сайфиддинов</i>	28
Бо нота месароем	29
Саволҳо	30
Мафҳум дар бораи оҳанг	31
Хонаи мо тўй. Шеъри <i>О. Аминзода</i> , оҳанги <i>Ш. Сайфиддинов</i>	32
Хати такт	33
Шоҳи сўзанӣ. Оҳанги <i>А. Муҳамедов</i>	34
Ўйнайлик. Шеъри <i>А. Раҳмат</i> , оҳанги <i>И. Акбаров</i>	35
Шумори нотаҳоро бо усул меомўзем	36
Шермат Ёрматов	37

Филдирагим. Шеъри <i>Т.Баҳромов</i> , оҳанги <i>Ш. Ёрматов</i>	38
Суруди авлоди солим. Шеъри <i>С.Барноев</i> , оҳанги <i>Ш.Ёрматов</i>	39
Гулбаҳор. Оҳанги халқи ўзбек	40
Момочонам. Шеъри <i>Ю.Суюнов</i> , оҳанги <i>Д.Омонуллоева</i> ..	41
Аломати санъати такрор (реприза)	42
Олмача анор. Оҳанги халқи ўзбек	43
Наврўз муборак. Шеъри <i>М.Тамҳид</i> , оҳанги <i>А.Амонов</i>	44
Тоника	45
Савол ва супоришҳо	46
Воситаҳои ифодакунии мусиқӣ	47
Лайлак омад. Оҳанги халқӣ	48
Бобои деҳқон. Шеъри <i>А.Бобочон</i> , оҳанги <i>Ш.Сайфиддинов</i>	49
Шунавед, мушоҳида кунед, ёбед	50
Надим Норхўчаев	51
Варрагим. Оҳанги <i>Н.Норхўчаев</i>	52
Аккаҳо. Шеъри <i>Н.Орифҷонов</i> , оҳанги <i>Н.Норхўчаев</i>	53
Маҷор ва минор	54
Дилором Омонуллоева	55
Ҳандалак. Шеъри <i>П. Мўмин</i> , оҳанги <i>Д. Омонуллоева</i>	56
Ребус	57
Бо асбобҳои мусиқӣ шинос шавед	58
Аваз Мансуров	59
Яхмос. Шеъри <i>Ҳ.Қаюмов</i> , оҳанги <i>А.Мансуров</i>	60
Сарҳадҷӣ. Шеъри <i>М.Ғоиб</i> , оҳанги <i>С.Сатторов</i>	61
Дирижёрро меомўзем	62
Ба нотаҳо нигоҳ карда сароед	63
Саволҳо	64
Гулҳо. Шеъри <i>О.Аминзода</i> , оҳанги <i>В. Абдурахмонов</i>	65
Сароед, гўш кунед, дар хотир доред, ёбед	66
Офтобаки хандонрў. Шеъри <i>С.Гулчеҳра</i> , оҳанги <i>Ш.Сайфиддинов</i>	67
Лола баромад. Шеъри <i>Н.Тиллозода</i> , оҳанги <i>В. Абдурахмонов</i>	68

HAMIDULLA NURMATOV , **NADIM NORXO‘JAYEV**

MUSIQA

2-sinf uchun darslik
(Tojik tilida)

Qayta ishlangan 12-nashri

Мутарчим *Ч. Эшонқулов*
Муҳаррир *О. Камолов*
Муҳаррири бадеӣ *Ш. Мирфаёзов*
Муҳаррири техникӣ *Х. Хасанова*
Саҳифабанди компютерӣ *У. Валижанова*

Литсензияи нашриёт АИ № 290 04.11.2016.
Ба чопаш 21.05. 2018 иқозат дода шуд.
Андози 70x100¹/₁₆. Кегли 16. Гарнитураи Прагматик.
Бо усули офсет чоп шудааст. Ҷузъи чопии шартӣ 5,85.
Ҷузъи нашруву ҳисобӣ 6. Теъдоди нашр 7174 нусха.
Супориши 314.

Дар хонаи эҷодии табъу наشري ба номи Фафур Фуломи
Оҷонсии матбуот ва иттилооти Республикаи Ўзбекистон
100128. Тошканд, кўчаи Лабзак, 86 чоп шудааст.

Манзили мо дар интернет: www.gglit.uz
E-mail: info@gglit.uz

**Ҷадвали нишондиҳандаи ҳолати китоби
ба иҷора додашуда**

№	Ному насаби донишомӯз	Соли хониш	Ҳолати китоб Ҳангоми гирифтани	Имзои раҳбари синф	Ҳолати китоб Ҳангоми супоридан	Имзои раҳбари синф
1						
2						
3						
4						
5						

Ҷадвали боло Ҳангоми ба иҷора дода шудан ва дар охири соли хониш баргардонидани гирифтани китоб аз тарафи раҳбари синф аз рӯйи меъёрҳои зерин баҳо гузошта мешавад:

Нав	Ҳолати китоб Ҳангоми бори аввал супоридан.
Хуб	Муқовааш бутун, аз қисми асосии китоб ҷудо нашудааст. Ҳамаи варақҳои ҳаст, нодарида, ҷудо нашуда, дар саҳифаҳо навишт ва хатҳо нест.
Қаноатбахш	Муқова қач шудааст, канорҳои қоҳида, якҷанд хатҳо қоҳида шудаанд, ҳолати аз қисми асосӣ ҷудошавӣ дорад, аз тарафи истифодабаранда қаноатбахш таъмир шудааст. Варақҳои ҷудошудааш аз нав таъмир шудааст, дар баъзе саҳифаҳо хат қоҳида шудаанд.
Ғайри-қаноатбахш	Муқова хат қоҳида шудааст, даридааст, аз қисми асосӣ ҷудо шудааст ё ки умуман нест, ғайриқаноатбахш таъмир шудааст. Саҳифаҳо дарида, варақҳо намерасанд, хат қоҳида, ранг карда партофта шудааст, китобро барқарор карда намешавад.